ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ԹՈՒՄԱՐ 26

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ԹՈՒՄԱՐ 26

1,000 Պօէրք պատրաստ են երթալ Աֆրիկէի վերի կողմը, Սօմալիներուն երկիրը, Անգլիոյ պատերազմը մղելու հաջակատր Մատ Էմիրին դէմ, որ նոր իմն Խարթումի Էմիր, կամ ողջնցած Օծման Տիկնա մ'է։ Անգլիացիք պատերազմին յիշատակները դեռ այնքան նոր են որ ներելի է եթէ Անգլիացիք չեն վստահիր մէկ օրէն միւսն իրենց զինակից ընդունելու նախկին թշնամիները։ Եւ յետոյ, Անգլիա Պօէրներուն հետ յարաբերութեան փափուկ վիճակի մէջ է, և չուզեր անոնց պարտական մնալ, զինուորական օգնութիւն ընդունելով անոնցմէ։ Զէնքի ոյժով իր Տէրութեան ծառայող տարր մը բնականապէս աւելի նախապատիւ դիրք մը կ'ունենայ, քան երբ ի վիճակի չէ սոյնպիսի ծառայութիւն մը մատուցանելու, և Անգլիա տակաւին չուզեր նոյն նախապատիւ դիրքը տալ Պօէրներուն, մինչեւ որ երկուստեք մոռցուին պատերազմին վէրքերը։ Վերջապէս, հաւանական է որ Մր. Զէմպըրլէն Պօէրներուն գործունէութիւնն աւելի օգտակար կ'տեսնէ իրենց կիսաւեր հայրենիքին մէջ՝ քան օտար երկիրներու մէջ։ Ո՞վ պիտի հող գայ 1,000 Պօէրներուն տուներն ու ագարակները, եթէ հողատէր են. իսկ եթէ չեն, աւելի աղէկ չէ՞ որ հիմակուընէ տուն տեղ ձեռք բերեն և երկրին վերաշինութեան օգնեն։ Բոլոր այս փափուկ կէտերն հաշուուած են Բրիտանեան կառավարութեան խորհրդներուն մէջ, մերժողական պատասխան տալէ առաջ Պօէր զօրապետներուն և հրամատարներուն առաջարկին։ Աղմկալի գործունէութենէ ձանձրացած մարդ մը եթէ կայ, այն ալ Պօէրներուն ամէնէն կարիճն է, Տէ Վէթ, որ նոյն իսկ Եւրոպեան պտոյտի մը ծափերուն և գոռում գոչիւններուն չի տարկար, և ժամ առաջ Օրանժ կ'փութայ, իր ագարակը վերաշինելու, և հոն խաղաղիկ օրեր անցընելու։ Ո՛չ Սինսինատուսի յաջողութիւնն ունեցաւ, ո՛չ Ուաշինկդընի, որք իրենց հայրենիքին մէջ մէկ մեծ ծառայութիւն մատուցանելէ ետքը, անտրտունջ քաշուեցան մեկուսացան անհատական կեանքի առանձնութեան մէջ։ Բայց ինքն ալ անոնց պէս փափաքած է որ իր բոլոր ոյժովը իր հայրենիքին ծառայելէ ետքը, արդեամբ ապացուցանէ խաղաղութեան մարդ ըլլալը նոյնչափ արդիւնաւորապէս, որչափ փառաւորապէս հաստատած էր պատերազմի մարդ ըլլալը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Մ. Ժօռէս և Մ. Տռուվ.— Հնդկաչինի նախկին կառավարիչ Մ. Տուամէր Ելմտացոյցի Յանձնաժողովին նախագահ ընտրուիլը ծանր խնդիրի մը տեղի տուաւ որ կրնայ քաղաքական հետեւանքներ ունենալ։ Զափազանցութիւն պիտի ըլլար ըսել թէ նախարարական մեծամասնութեան մէջ հերձուած մը տեղի ունեցած է։ Բայց ընկերվարական պետին՝ Մ. Ժօռէսի՝ բռնած դիրքը ցոյց կուտայ թէ ոմանց կարծածէն շատ աւելի լուրջ է այս բանը։ Մ. Ժօռէս խորհրդակցութեան մէջ ըլլալով Հանքագործներուն պատուիրակներուն հետ, ներկայ չէր Յանձնաժողովին նիստին, որ գումարուած էր նախագահութեան ընտրելին անուանելու։ Մ. Տուամէ միակ ընտրելին ըլլալով որ ինքզինք ներկայացուցած էր այս պաշտօնին, միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ։ Ուրբաթ՝ քուէարկութեան առթիւ՝ Մ. Ժօռէս բողոքեց Մ. Տուամէի ընտրութեան դէմ, որովհետեւ Ելմտացոյցի Յանձնաժողովին նախագահութիւնն աւելի քաղաքական քան ելմտական նշանակութիւն ունի։ Իր ճիգերը պարապ անցան, Հնդկաչինի նախկին կառավարիչը վեցի դէմ քսանեվեց քուէով ընտրուեցաւ։ Բըթի Ռեպիւպլիք թերթին մէջ Մ. Ժօռէս յօդուած մը հրատարակելով, Մ. Տուամէի ընտրութիւնը կ'նկատէ «հակասութեան և անտեղութեան գլուխ—գործոցը», և կ'այպանէ նախարարական մեծամասնութիւնը։ Մ. Ժօռէսի խօսքով, «Նախարարութեան պաշտպանները կ'ուզէին ոյժ տալ Դոմէրկի մը որ ապացոյցը տուած էր կարուկ վարմունքի և հանրապետական ուղղամտութեան։ Իսկ Մ. Տուամէ մէկ նպատակ միայն ունի. Թակարդ լարել Դոմէրկին, տապալելու և անոր տեղն անցնելու համար։ Կառավարական մեծամասնութիւնը խաղաղութեան կ'ցանկայ։ Կ'մերժէ երկրակալ ձգտումները։ Կ'փափաքի մեծամասնութիւնն որ Ֆրանսա Ֆրանքեւռուսական դաշնակցութեան նեղ կապերուն մէջ կաշկանդուած չմնայ. այլ բարեկամութեամբ միացած ըլլայ բոլոր իրեն պէս զարգացեալ Պետութիւններու և համայնքներու հետ։ Մեծամասնութիւնը չուզեր որ Ֆրանսա ապրուած մարդու դերը խաղայ, բայց նաև չուզեր որ Ֆրանսա ազգին անդին յարձակող դեր մը ստանձնէ։ Սակայն կ'տեսնենք որ մեծամասնութեան անդամներն Ելմտացոյցի Յանձնաժողովին նախագահութեան կ'կոչեն ա'յնպիսի մէկն որ ամենայն անխտրականութեամբ կազմելու վրայ է ուրիշ Տէրութիւնները մեզ դէմ գրգռող ծրագիր մը։»

*. Կ'ըսեն, որ Մ. Տուամէ կ'ներշնչուի, կարճ պատասխան մը կուտայ Մ. Ժօռէսի սաստիկ յարձակումին։ Դիտել կուտայ թէ Մ. Տուամէ ընտրուած է կառավարութեան մեծամասնութեան կողմէ, որուն հետ համաձայնութեամբ քուէարկած էր միշտ, և կ'ցաւի որ Մ. Ժօռէս կ'քաշէ հանրապետական վարիչ կուսակցութեան քայքայումը։

*. Մ. Ժօռէսի ցաւն այս է որ Մ. Տուամէ Պետական մարդու շնորհն ունեցող մէկն է, այնքան ալ ծայրայեղ չէ, գաղափարներով աւելի Մ. Ռուվիէի մօտ է, այսինքն՝ չափաւոր, և Ընկերվարականներն ասանկ ջիջեր չեն քաշեր։ Անոնց պէտք են անզոյն գործիչներ որ ուզածնուն պէս խաղցնեն, իրենց ամէնէն արմատական ծրագիրներն անոնց գործադրել տալով։ Իրրև Ելմտացոյցի Յանձնաժողովին նախագահ, հաւանական է որ Մ. Տուամէ գանձային խնդիրներու մէջ ընկերվարականներուն հետ չըլլայ, և պատրաստուի Վարչապետի պաշտօնին. զի Ֆրանսայի մէջ Նախագահէն, Մերակոյտի և Երեսփոխանութեան ատենապետներէն և Նախարարներէն անմիջապէս ետքն եկող անձնաւորութիւնն է Ելմտացոյցի Յանձնաժողովին նախագահը, որուն ընտրութիւնը նշան մ'է թէ ստոյգ մօտ օրէն կամ Վարչապետ, կամ գէթ ելմտական կամ ուրիշ կարեւոր նախարար մ'ըլլալու։

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ Ի ՖՐԱՆՍԱ.— Ֆրանսայի ածխահանքերը գոց մնալուն պատճառաւ յայտնի է թէ ինչպիսի անձկութեան մէջ ինկաւ երկիրը։ Բարիզեան թերթ մը այս առթիւ դիտել կուտայ այս հետաքրքրական կէտը թէ Ֆրանսայի մէջ հանքային վէճը ծագելուն պէս, ամէնէն առաջ օտարները կ'օգտուին առիթէն, նոյն խնդրոյն համար իրենց մէջ տիրող վէճն անմիջապէս դադրեցնելով։ Արդարեւ, Հիւսիսի, Բա տը Քալէի, Լուարի և Գարնի հանքերուն մէջ անգործութիւնը տիրելէն ի վեր որ վերջ նախագահ Րուզվելթ կարծես հրաշքով յաջողեցաւ Ամերիկայի հանքային վէճը կարգադրել։ Նոյն բանը պատահեցաւ Անգլիոյ և Պելժիոյ հանքերուն մէջ։ Գաղափար մը տալու համար թէ օտարներն որքան փութկոտութեամբ գիտեն մեր գործարանական և հանքային ձախողութիւններէն նպաստաւորուիլ, կը բաւէ յիշել թէ Հոկտ. 25—28, չորս օրուան մէջ Ռուէն հասան երեսուն երեք անգլիական նաւ, հանքածուխ բերելու համար ի Ֆրանսա. այս երեսուն երեք նաւերուն հասարակ առաւելութիւնն է աւելի քան վաթսուն հազար թոնօ։ Նոյնմերի սկիզբները քառասուն հատ ևս պիտի գան։ Բայց օտարներուն այս սիրայօժար հայթայթումն այն հանքածուխն, զոր Ֆրանսացիք կ'զլանան իրենց հանքերէն ստանալու, ուրիշ նպատակ մ'ալ ունի։ Անոնք կ'հաւանին մեր գործարաններուն համար հարկ եղած վառելանիւթն հայթայթելու, պայմանաւ որ այս գործառնութիւնն առօրեայ չըլլայ, այլ մշտնջենական. ասոր ապացոյցն է այն պայմանագիրը, զոր Ուեստֆալիի հանքատէրները կնքեցին Ֆրանսական Տուներու հետ, անոնց ածուխ հայթայթելու համար ոչ միայն ներկայ տագնապին ատեն, այլ «մէկ քանի տարի շարունակաբար»։ Այսպէս ուրեմն, եթէ նոյն իսկ հանքային տագնապը վերջանայ Ֆրանսայի մէջ, դարձեալ յաճախորդներէն մաս մը իր գործունէութիւն օտարէն պիտի կատարէ։ Բայց լաւ է անագան քան երբեք. հանքային խնդիրն ի Ֆրանսա պէտք է կարգադրուի լմննայ։ Զեմ գիտեր թէ, կ'յարէ Ֆրանսացի օրագրողը, յանցանքն հանքագործներո՞ւնն է թէ հանքատէրներուն. խնդիրն այն է որ այս անգործութենէն ամէն մարդ բայց մանաւանդ Ֆրանսա միայն կ'կրէ։

ՀԱՅԻՏԻԻ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Բօրդօ Բրենսէն կ'հեռագրեն. —Ֆուշարտի կուսակիցներէն 1200 հոգի—(Ֆիրմինի դէմ մղուած պատերազմէն վերադարձող) —մայրաքաղաքին մէջ մտնելով կռուի բռնուեցան քաղաքային իշխանութեանց հետ. երկու կողմէն արձակուած հրացաններէն եօթն անձինք մեռան և շատեր վիրաւորուեցան. Կացութիւնը ծանրացաւ և կ'վախցուի որ քաղաքային պատերազմ վերսկսի։ Հոկտ. 29ին Բնակուէէն մեկնող շոգենաւ մը լուր բերաւ թէ Ֆիրմին իր կուսակիցները—իբր 380 հոգի—երեսի վրայ թողլով Սէն Թոմաս գացած է։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ այցելութիւնն ի Սէնտրինկէմ, Էտուարտ Թագաւորին և կայսեր փափաքանաց համեմատ յոյժ անձնական և մտերիմ հանգամանք մը պիտի ունենայ։ Բայց ընդհակառակը շատ նախարարներ հրաւիրուած են. ի մէջ այլոց վարչապետ Պալֆուր, պատերազմական գործոց նախարար Պրոտրիք, Մր. Զէմպըրլէն իր տիկնոջ հետ մէկտեղ, և մարքիզ Լորտ Ռոպերթս և Լորտ Քլարէնտօն, որք Շաբաթէն մինչև Բշ. Սէնտրինկէմ պիտի մնան։ Ասոնց մեկնելէն ետքը հոն պիտի երթան արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լէնստաուն, հանրային կրթութեան նախարար Լորտ Լընտընտէրրի և Լորտ Օրմօնտ իրենց ամուսիններով, և մինչև Նոյ. 13 հիւր պիտի ըլլան Թագաւորին։ Կայսէր իշխանն ալ Սէնտրինկէմ պիտի երթայ բայց իշխանուհին Լոնտոն պիտի մնայ։ Վիլհէլմ կայսրը շաբաթ մը որսորդութեամբ պիտի զբօսնու։ Լոնտոնի գերմանական դեսպան կոմս Բոլ Վոլֆ Մէթէրնիխ ալ հրաւիրուած է և կ'ըսուի իսկ թէ այս այցելութեան միջոցին երկու երկրաց միջև կարևորութիւն ունեցող շատ փափուկ քաղաքական խնդրոց վրայ տեսակցութիւններ տեղի պիտի ունենան։ Լորտ Լոնտոնտէրիի Լօնտէրը Բէօլլի դղեակ երթալն ալ յոյժ մասնաւոր հանգամանք մ'ունի։ Գերման կայսրը Նոյ. 20ին գերման նաւատորմով պիտի վերադառնայ ի Քիլ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԴԻՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ.—Զարին հրամանով, երկրագործական նախարարութեան պաշտօնատարներէն Մ. Նիքոլա Բրուլքոֆ, որ այս օրերս Անգլիա գացած է Ռուս ագարակագործներու պատգամաւորութեան մը հետ, յատուկ պաշտօնով Աւստրալիա պիտի այցելէ, ուսումնասիրելու համար այն տեղ գործադրուած մշակական դրութիւններն ու արդիւնաբերութեան կերպերը, ևն.։ Մ. Բրուլքոֆ, որ այցելած է Մեծն Բրիտանիոյ երկրագործական այլ և այլ կեդրոնները, տարի մը պիտի մնայ Աւստրալիա։ Նոյն ուսումնասիրութեան պաշտօնով Արժանդինն ալ պիտի այցելէ և երկու տարի ետքը միայն պիտի դառնայ Մոսկուա։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԻՆԵՐՈՒ ՍՊԱՆԻՉԻՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Անցեալ Բշ. Նիսի դատարանին առջև տեղի ունեցաւ կիներու սպանիչ Վիտալի դատավարութիւնը. որուն լուր տրուած էր։ Վիտալ իր վերջին ոճիրը գործած էր 1901 Դեկտեմբեր 22ին, Նիսի կառախումբին մէջ սպաննելով Օր. Հիրշպրիւնը և մարմինը երկաթուղւոյ գծին վրայ նետելով։ Այս ոճիրը գործելէն շաբաթ մը յետոյ Վիտալ ձերբակալուեցաւ Նիսի երկաթուղւոյ կայարանին մէջ և խոստովանեցաւ թէ միայն Օր. Հիրշպրիւնը չէր որ սպաննած էր, այլ 1901 Նոյեմ. 24ին փորձած էր սպաննել Ժօզէֆին Մորէօն՝ ի Նիս, նմանապէս 1901 Դեկտ. 6ին Լուիզ Կինոյն՝ ի Մարսիլիա, և 1901 Դեկտ. 11ին՝ Անդոնիա Վան Պրիւսէլմանը սպաննած էր Նուալոնի մօտ։ Երբ Վիտալ դատարանը մտաւ, դէմքն երկչոտ արտայայտութիւն մ'ունէր. խնամով հագուած էր և կուզէր լաւ տպաւորութիւն մը թողուլ ներկաներուն վրայ. դէմքը նիհարցած և տժգոյն էր։ Ատենադպիրը կարդացնելէն յետոյ, դատաւորն սկսաւ հարցաքննել զայն։ Ինչպէս սովորութիւն է ֆրանսական դատարաններուն մէջ, ամբաստանեալին անցեալ կեանքն սկսան քննել և զայն շատ մաքուր չգտան. անգամ մը վեց օրուան բանտարկութեան դատապարտուած էր։ Երբ իրեն ըսին թէ այս անգամ աւելի ծանր ոճիրներու ամբաստանութեան տակ էր, Վիտալի արցունքները թափեցան։ Ըսաւ թէ «այդ ոճիրները գողութեան նպատակաւ չեմ գործած, որովհետեւ երբեք դրամական անձկութեան մէջ չեմ ինկած. մէկ քանի պաշտօններ վարած եմ և մայրս միշտ դրամ կուտար ինծի. սպաննած կիներէս ոչ մէկուն դրամը գողցայ, ի բաց առեալ վերջինը»։ Դատաւորն հարցուց թէ ինչո՞ւ գործած էր այս նոր ոճիրը. Վիտալ պատասխանեց. «Կին մը սպաննելու մեծ փափաք մ'ունէի. Օր. Հիրշպրիւնը թիւնէլին մէջ սպաննեցի և մեռեալ մարմինէն ազատելու համար դուրս նետեցի զայն. ես ալ մէկտեղ դուրս ցատկեցի։ Կ'խոստովանիմ որ իմ զոհիս քսակն և ժամացոյցը գրպանեցի, բայց ատիկա ըրի, որպէս զի իմ վրաս չկասկածի ոստիկանութիւնը. ժամացոյցը բարեկամուհիներէս մէկուն տուի։» Բայց քննութիւններն ապացուցին որ այդ բարեկամուհին ժամացոյցին փոխարէն դրամ տուած էր իրեն։ Գալով միւս երկու սպաննութեանց փորձերուն և մէկ սպանութեան, Վիտալ չփորձեց հերքել իրեն դէմ եղած ամբաստանութիւնները, այլ ըսաւ թէ կիները կ'ատէր և այդ ատելութեան զգացումն այնքան զօրաւոր էր որ զանոնք սպաննելու մղուած էր. «գողութեան համար չ'սպաննեցի, այլ պարզապէս հետեւեցայ անդիմադրելի մղումի մը, զոր չեմ կարող բացատրել»։ Վիտալ խոստովանեցաւ որ երբ այդ ատելութեան զգացումը կ'տիրէր իր վրայ, ըրածը չէր գիտեր. այնպէս որ երբ դատաւորը կ'յիշեցնէր իրեն այս կամ այն ոճիրին պարագաները, Վիտալ կ'պատասխանէր. «Շատ կարելի է, ինչ որ ուզէք կը խոստովանիմ, միայն չեմ ընդունիր այն ամբաստանութիւնը թէ ոճիրները գողութեան նպատակաւ գործած եմ»։ Յետոյ լսուեցան բազմաթիւ վկաներ. ամբաստանեալն անոնցմէ ոչ մէկուն ըսածը կը հերքէր և այդպէս կ'ջանար հաստատել բժշկական քննութիւնը, որով ֆիզիքապէս և մտաւորապէս հիւանդ դատուած էր Վիտալ. բայց հակառակ մեղմացուցիչ պարագաներուն, ամբաստանեալը մահուան դատապարտուեցաւ, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց արդէն։

ՍԷՆ ԲԻԷՐԻ ՀՐԴԵՀԸ.—Թէև Ս. Բիէր հիմնայատակ կործանեցաւ երկրաշարժէն, բայց Ս. Բիէրի և Միքըլոնի փոխ—կառավարիչէն գաղթային նախարարին եկած հեռագիր մը կ'ծանուցանէ թէ Ս. Բիէրի կանգուն մնացած եկեղեցին, երիցատունն ու դատարանն ալ այս օրերս փճացան սոսկալի հրդեհէ մը։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ Է

ԲՐՕՖ. Ց. Ց. ՄԱՆԻՍԱՃԵԱՆԻ երկասիրած ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ, Ց. Մատթէոսեան ընտիր տպագրութեամբ և ճոխ կազմով։ Կ'բովանդակէ 59 պատկեր և 12 քարտէս, ամենքն ալ մաքուր և խնամեալ։

Դպրոցներու մէջ օգտակարապէս գործածուելու սահմանուած դասագիրք մ'է։ Գին 14 ՂՐՇ.։ Կեդրոնատեղիք, Ց. Մատթէոսեան վաճառատունը, Կ. Պոլիս և հեղինակին քով, Մարզուան։ 4—1

ԹԱԼԻՄԻ ԳՐԱԱԹ

Ընթերցարաններուն կատարելագոյնն է, նիւթերն յոյժ խնամով ընտրուած են, թուղթն ու տպագրութիւնը խիստ մաքուր, գիրը դիւրամատչելի և լեզուն սահուն է։ Տղոց դիւրըմբռնելի և ուղիղ կարդալու համար պէտք եղած տեղերը ձայնանիշեր (հարէքէ) դրուած են։ Գործին այս անգամուան 31րդ տպագրութեան ատեն երկու տեսակ բարեփոխում և եղած է. Ա.ը՝ օ, ու, էօ և իւ հնչումն ունեցող «վավ» գրին, Բ.ը՝ երբեմն «ա»ի գրի հնչումը տուող «Թը» տառին համար յատուկ նիշեր հնարուած են, որպէս զի աշակերտք՝ տեղին համեմատ՝ դիւրին կերպով և ճշտութեամբ կարենան արտասանել։ Գործածութիւնն սահմանափակ եղած գիտական, գրական բառերուն և յատուկ անուանց համար իւրաքանչիւր էջին տակ բառարան մը զետեղուած է։ Դասերն աշակերտաց մտքին մէջ ամփոփուած ըլլալն հասկնալու համար ալ ուսուցչաց կողմէ հարցումներ պատրաստուած են։ Վերջապէս Թուրքերէն լեզուն սորվելու համար ամէն մասամբ յարմար գործ մը ըլլալուն, իսլամ և ոչ—իսլամ դպրոցները մուտ գտած է։ Ապսպրողք 31րդ տպագրութենէն ուզելնին յիշելու են, որպէս զի վերջին սոյն բարեփոխումները պարունակածէն գնած ըլլան։

Ա. մաս տպագիր (նիւսխ)		2 ½
Բ. » »	»	2 ½
Գ. » »	»	4
Ա. » ձեռագիրով (ըըգգա)		4

Կ'գտնուի հայ և օտար լեզուի գիրք ծախող գրավաճառաց քով։ 10—1

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

ԼՈՆՏՈՆ, Նոյեմ. 5.—Գաղթային նախարար Մր. Զէմպըրլէն երէկ ներկայ գտնուեցաւ «Հարաւային Աֆրիկէի պատերազմին բարեյաջող վախճանին համար Համալսարանական Քոլէճին մէջ կանգնուած յիշատակարանին բացման հանդէսին։ Նախարարն իրեն ներկայացուած ուղերձին առթիւ սապէս ըսաւ. Հարաւ. Աֆրիկէի համար. մեք կ'փափաքինք մոռնալ անցեալն և կ'ուզենք ապագային վրայ խորհիլ։

ՔԷՅՓԹԱՈՒՆ, Նոյ. 4.—Բարեյուսոյ Խորհրդարանը 29 քուէի դէմ 34 քուէով մերժեց գաղթականութեան զօրաց վերակազմութիւնը։ Խորհրդարանի այս նստաշրջանին մէջ վարչապետ Կորտօն Սբրիկի չորրորդ պարտութիւնն է ասիկա։

ԼՈՆՏՈՆ, Նոյ. 4.—Երեսփոխանական Ժողովոյ այսօրուան նստին մէջ ելմտից նախարար Մ. Րիչի առաջարկեց որ վաղը վճարանութեան դրուի ութ միլիոն ոսկերլինի յաւելուածական վարկը, որուն մէկ մասը Պօէրներուն և Հարաւային Աֆրիկէի մէջ գտնուող հաւատարիմ գաղթականաց նպաստելու և մէկ մասն ալ Պօէրներուն և ուրիշ անձանց փոխ տրուելու պիտի ծառայէ։ Ելմտից նախարարն ըսաւ թէ հաշտութեան դաշնագրին մէջ յիշուած երեք միլիոն ոսկերլինի գումարն Անգլիոյ նուէրը չէ, այլ Թրանսվալի նոր փոխառութեան մէկ մասը։ Պօէրաց պետերն ըսած էին թէ երեք միլիոնի փոխառութիւն մը անհամաձայն պիտի ըլլար դաշնագրին տրամադրութեանց ոգւոյն, ուստի կառավարութիւնը փափաքելով տեղի չտալ Պօէրներու բրուացի դժգոհութեան, կ'կարծէ որ Հարաւ. Աֆրիկէի շահուց և բրիտանական ազգին զգացման համաձայն վարուած կ'ըլլայ այդ բեռն ինքն իր վրայ առնելով։ Ասով գոհացուցած պիտի ըլլայ նաև Հարաւային Աֆրիկէի գաղթականները։ Երեք միլիոն ոսկերլինի նոր փոխառութիւնը Թրանսվալի փոխառութենէն պիտի վճարուի, որ այդ ալ դեռ հրապարակ չպիտի ելնէ որովհետեւ ժամանակը նպաստաւոր չէ ազդր, բայց կ'յուսացուի որ գարնան նպաստաւոր առիթ մը ներկայանայ այդ բանին համար։

ԼՈՆՏՈՆ, Նոյեմ. 5.—Վերին դատարանն առվաւեր վճռեց ագարակաց անվճար վարձքերուն վճարումները պատերազմի ատեն դադրեցնելու մասին Քրիւկէրի կողմէ եղած 1899 Հոկտ. 25 թուականաւ յայտարարութիւնը։ Դատարանին այս վճիռը շատերուն կործանման պատճառ պիտի ըլլայ, որով շատեր պիտի ստիպուին ծախել իրենց կալուածները։

ՀԱՅԻՏԻԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, Նոյ. 4.—Բօրդօ Բրէնսէն կ'հեռագրեն թէ Ֆուշարի կուսակիցներուն և քաղաքային իշխանութեանց միջև երկրորդ ընդհարում մ'ալ տեղի ունենալով բազմաթիւ անձեր մեռած և վիրաւորուած են։ Բնակիչները վախու մէջ են. օտարականք պաշտպանութիւն կ'խնդրեն։ Կը յուսացուի որ երբ զօրավար Նոռա իր 10 հազար զօրքով հոս գայ, պիտի կրնայ խաղաղութիւնը վերահաստատել։

ՄԱՐՈՔԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ, Նոյեմբեր 5.— Մատրիտէ կ'հեռագրեն թէ Մարոքի մէջ շարժումը ծանր հանգամանք մ'առած է։ Հետամուտին ընթացքն և եւրոպական ոէքութեան մը հաւանական միջամտութիւնը մեծ հոգ կ'պատճառեն։

ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄԸ.— ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԼՈՆՏՈՆ, Նոյ. 5.—Երէկ Պօսդընի մէջ ձերբակալուեցաւ Մասօն և Համլին դաշնակի նշանաւոր գործարանին տէր և ծանօթ միլիոնատէր Ալան Մասօն։ Յանիս 17էն ի վեր Պօսդընի մէջ 14 կիներ անծանօթ մարդու մը ձեռքով բռածեծ եղած էին. ասոնց մէջէն Միս Մօրկըն անուն աղջիկ մը անցեալ շաբթու մեռաւ, գլխուն վրայ ստացուած հարուած մ'առած ըլլալուն։ Ոստիկանութիւնն ամիս մը առաջ շատեր ձերբակալեց բայց բուն ոճրագործը չգտաւ։ Միս Մօրկընի դիտողութիւնն հաստատեց թէ այդ աղջիկը ձախլիկի մը կողմէ իր գանկին տրուած հարուածին պատճառաւ մեռած էր։ Հետևապէս միլիոնատէր Մասօնի վրայ կասկածուելով ձերբակալուեցաւ. ոստիկանութիւնը համոզուած է որ վերջապէս գտնուեցաւ բուն ոճրագործը։ Մասօն դժբախտ սիրոյ պատճառաւ սևամաղձոտ է և շատ անգամ ջղային հիւանդներու ապաստանարանը մտած եղած է։

ԱՆԳԼ. ԱՆԳԻԼԵԱՆՑ ՏԱԳՆԱՊԸ

ԼՈՆՏՈՆ, Նոյ. 5.—Քինկսդոնէն (Ճամայիքա) կ'հեռագրեն Թայմզի թէ Օրէնսդիր Ժողովին արտասովոր նստին մէջ ծանուցուեցաւ թէ Անգլ. Կառավարութիւնը տրամադիր է գաղթային գանձէն մինչև 20,000 ոսկերլինի գումար մը փոխ տալ՝ դրամական օգնութեան պէտք ունեցող Ճամայիքացի շաքարամշակ ագարակատէրց։

ՍՈՄԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԼՈՆՏՈՆ, Նոյ. 5.—Տիբեպանէն կը գրեն թէ գնդ. Բոյսըն առաջարկեց կառավարութեան Նադալի գաղթականութենէն 500 անձանց հետ երթալ ծառայել Սօմալի պատերազմին մէջ այն պայմաններով որով կ'պատերազմէին անկանոն զօրքերը պօէր պատերազմին մէջ։ Պօէր գիւղացւոց և անկանոն զօրաց շատերն այս նպատակաւ առաջարկութիւններ ըրած են կառավարութեան։ Մր. Զէմպըրլէն շնորհակալութեամբ մերժեց։

ՀՌՈՄ, Նոյ. 5.—Զինուորական տեղեկագիր Վանուդէլի որ Աֆրիկէի մէջ շատ ճամբորդութիւններ ըրած է կ'ըսէ թէ Սօմալի ցեղապետը 40,000 մարդ ունի իր տրամադրութեան տակ։

ՎԵՆԵՑՈՒԷԼԱՅԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԼԱ ՎԻԿԴՈՐԻԱ (Վենեզուէլա), Նոյ. 4.—Պաշտօնաթերթը կ'ծանուցանէ թէ կառավարական զօրքերը Լա Վիկդորիայի մօտ ճակատամարտ մ'ունեցան ապստամբաց հետ և ոչնչացուցին զանոնք. ողջ մնացողներն ալ դէպ ի Կուարիքօ փախան. Զօր. Ռիբօ մեռաւ։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, Նոյեմ. 4.—Կարագասէն կ'հեռագրեն թէ կառավարական զօրքերն վճռական յաղթութեամբ ապստամբները վանեցին Սան Մաթօյի մէջ բռնած ամուր դիրքերէն։ Մէնտօզայի, Մադոսի, Բոլանոյի, Բրէսոյի, Դորրէսի և ուրիշ զօրապետներու հրամաններուն տակ գտնուող ամէն ոյժերը ցիրուցան եղան։ Կարագասի մէջ յաղթութեան մեծ հանդէս մը սարքուեցաւ։ Կառավարութիւնը ծանոյց թէ ապստամբութիւնը վերջացած է։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԲԱՆԱԿԸ

ՔԻՇՆԵՎ, 5 Նոյ.—Զօրավար Նիքօլաչէֆ, հազարապետ Օռվօվէ և Բեդերսպուրկի դիւանագիտական գործակատար Տքդ. Սդանչօվէ բաղկացեալ պուլկարական պատգամաւորութիւն մը հոս հասաւ և մասնակցեցաւ Մինսքի հետեւակազօրաց 54րդ. գունդին հաստատման հանդիսին, որուն պատուակալ պետն է Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանը։

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.—Նիւ Եօրք Ժուռնալի տիրոջ, Մր. Հիրստի ընտրական յաղթանակին առթիւ սարքուած հանդիսին մէջ տեղի ունենալիք հրախաղութեան համար պատրաստուած հրթիռները կրակ առնելով հրկիզեցան. 12 հոգի փճացան և 82 հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցան. Հաւաքուած բազմութեան մէջ խուճապը սոսկալի էր. շատերն ալ ոտնակոխ եղան։

ԲԱՐԻԶ, Նոյեմ. 5.— Շարլ Հանօգօ (նախկին արտաքին գործոց նախարարին եղբայրը) որուն երկու սրունքները կտրած էին Ռէմսի մէջ պատահած երկաթուղւոյ արկածին ատեն, մեռաւ այսօր։

ՍԵՂԱՆԱԻՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Բանք. Սէրի Դ.	Օ.Ո.	30 09¹/
Ամէնէն բարձր գին	»	30 12½
Ամէնէն վար գին	»	30 09
Րումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	117 12½
Ամէնէն բարձր գին	»	117 25
Ամէնէն վար գին	»	117 —
Թրամվայ	»	140 —
Ամէնէն բարձր գին	»	140 —

ԲԱՑՈՒՄ 26/8 Հոկտ.

Օսմ. Բանք. Սէրի Դ.	Օ.Ո.	30 15
» » » »	ժամ 6ին	30 14½
Րումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	117 62½
» »	ժամ 6ին	117 62½
Թրամվայ	ֆր.	140 —
Թրամուէյ բաժնեթ.	ղրշ.	555 —
» պարտաթ.	ֆր.	496 —
Տէրքոսի ջուրի Ընկ.	»	258 —
Եգիպտ. Քրէտի Ֆոնս.	»	262 —
Անատօլուի Երկթ. պրտթ.	»	517 —
» » բժնթ.	Ա.Ո.	11 10
Հելլենկն. պարգեւտր թուղթ	ֆր.	416 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	484 ½
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	346 —
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Լ.Օ.	3 85

ՍԹԻԼԱՆՉ

Քօնսոլիտէ մէկ օրուան	Օ.Ո.	1 25
» ութ օրուան	»	3 70
Րումէլիի Երկթ. »	ֆր.	1 75

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 22
Անգլիական ոսկի	»	109 38
Բոլ Էմբէրիալ	»	90 —
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 01
Բրիմիյ	»	51 06
Մէթալիք	»	102 25
Բուլղ Թղթադրամ	»	8 63

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

Թուղթի նուազութեան պատճառաւ, փոխանակագրի գիներն երթալով բարձրանալու վրայ են։ Դուրսէն գրէթէ բնաւ գամպիօ չեկաւ և տեղականն ալ հրապարակին անբաւական է։ Գնողներուն ափարժակը բազմացաւ, սակայն թուղթ չեկաւ։ Գիները բարձրացման կ'սպասուի։

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	108 25
» » » առաջ. թղթ.	»	108 15
» չէք	»	109 27½
Բարիզ 3 ամիս Պնք. թղթ.	ֆր.	23 20
» » » Առևտ. »	»	23 25
» չէք	»	22 96¼
Վիեննա չէք	քուրօն	21 86
Պերլին չէք	մարք	18 71
Օտեսա չէք	րուպլ	8 69

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, Նոյմ. 7

Օսմ. Բանք. Սէրի Բ.	Ա.Ո.	54 75
» » » Գ	»	31 —
» » » Դ. բաց.	»	28 —
» » » Դ. գոց.	»	28 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13 63
Եգիպտական միացեալ	»	107 50
Անգլ. Քօնսոլիտէ	»	93 43
Այտընի Երկաթուղի	»	14 —
Փոխառութիւն Դասոսպ	»	86 —
» Հելլենական 1881	»	42 —
» » 1884	»	42 —
Մոնոպոլ »	»	44 50
Պուլկր. փոխառթ. 1888	»	93 —
» » Նոր 1892	»	92 50
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25 350
Թրանսվալ	»	5 68
Դրամադէպ		4 —

ԲԱՐԻԶ, Նոյմ. 7

Օսմ. Բանք. Սէրի Դ. բաց.	Ա.Ո.	28 20
» » » Դ. գոց.	»	28 20
» » » Գ.	»	31 45
Րումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	121 75
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	594 —
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	99 85
Քրէտի Լիօնէ	»	1075 —
Պանք տը Բարի	»	1074 —
Սպանիական արտաքին	»	86 95
Իտալական Ռանթ	»	103 37
Թրանսվալ	»	143 —
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 145
Դրամադէպ Ֆրանս. Պանքայի		3 —

ՊԵՐԼԻՆ, Նոյմ. 7

Անատօլուի Երկ. պարտաթ.	մարք	102 60
» » բաժնթ. 60%	»	94 —
Րումէլիի Երկաթուղի	»	124 50
Օսմ. Բանք. Սէրի Դ.	»	28 10
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամսէ	»	20 270
Դրամադէպ		4 —

ՎԻԵՆՆԱ, Նոյմ. 7

Փոխան. Բարիզի վրայ	քուրօն	95 20
» Լոնտոնի վրայ	»	239 20
Րումէլիի Երկաթուղի	»	113 —
Օսմ. Ռէժի	»	320 —
Դրամադէպ		3 ½

Մ. ՍԻԿՄՈՒՆՏ ՎԱՅՆՊԵՐԿ

Պատիւ ունի ծանուցանել իր յաճախորդներուն թէ իր լուսանկարչական խանութը փոխադրած է Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 460էն նոյն փողոց թիւ 474։ Այս առթիւ, լուսանկարչական այլ և այլ գործիքներ հասած ըլլալով, յարգոյ յաճախորդք կ'հրաւիրուին այցելել նոր խանութը։ Նորոգման գործատունը նոր վիճակի մէջ դրուած է և նոր գործիքներով օժտուած։ Cabinet-noirը, արուեստագէտներու տրամադրութեան տակ դրուած է, և Նոր Արուեստին պահանջած բոլոր հանգամանքներովը օժտուած։ 12—1

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՐՔԸ

Մեծ ներկայացում, այսօր, շաբաթ, երեկոյթ, կիրակի ցերեկոյթ և երեկոյթ։ Նոր ծրագիր։ Ramirez—Giuntiniի խումբն հեծելամարտ կ'ստուարանայ նոր արուեստագէտներով։ Միշտ հմայիչ են մարմնամարզիկ Scharmsերը, Mauryներն ու Bozzaները, ձիավարժիկ Wolner Urը ծաղրանկարիչ Wan Dock, ևն.։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ՎԱՐՁՈՒ

ՏԷՓՕՆԵՐ, ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ, ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐ, ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ (Apartements)

Ընդարձակ, Հանգստաւէտ, Օդաւոր

Մեծ փողոց, Սուլթան Համամ հրապարակին վրայ, շինուած նոր տեղեկութեան համար դիմել ՔԱԹԸՐՃԸ ՕՂԼՈՒ ԽԱՍԱՃԻՆ մէջ, Դիվան Սենեկապանին։ 60—2

ԹԱՃՃԵԱՆ ԵՒ ԵՐԷՑԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կանանց զգեստներու եւ Նորաձեւութեանց

Բերա, Մեծ փողոց, Թ. 322, Քօնքօրտիայի դէմ

Թաճճեան հանրածանօթ տունը, որ 30 տարիէ ի վեր իր յարգելի յաճախորդաց համակրութիւնը գրաւած է իր ազնուութեան, տոկունութեան և ճաշակի մասին, իր բազմաթիւ յաճախորդները գոհացնելու նպատակաւ Երէցեան եղբարց հետ միացած, նոր և աւելի մեծ ուժերով, յիշեալ եղբարց Եւրոպա բնակեալ եղբօրն և ներկայացուցչին միջոցաւ բերել տուած են անգլիական, ֆրանսական և գերմանական կանանց զարդեղէնի ամէն նիւթեր և սաորև նշանակեալ կանանցի զգեստներու յատուկ ամէն պիտոյք։ Յաճախորդաց փափաքին գոհացում տալու համար վերջին գինի (Prix fixe) լաւ դրութիւնն ալ մտցուցած են վաճառատան մէջ՝ չափաւորելով ապրանաց գինը, որով կ'խնդրուի յաճախորդներէն որ ձեռնամուխ պիտոյքն հոգալու համար հաճին այցելել սոյն վաճառատունը, վստահ ըլլալով որ խիստ գոհ պիտի մնան։ Վաճառատան մէջ կը գտնուին ձմեռուան հովանոցներ խիստ աժան գիներով, քթան և մետաքս թաշկինակներ, բուրդէ, բամպակէ և ֆիլտիքօսէ գուլպայ, ֆանէլա և քաշ քօռսէներ, բամպակէ, բուրդէ, մետաքսէ և այծեամթէ ձեռնոցներ, ուսի պօաներ և վզի էշարբ քռավաթներ, սեղմիրան (corset), օծիքներ՝ մաքէն և պղօսէ, գլխու ֆիւչօն, քարիւզօն, շալ և անապլուզներ, թաֆթա, թաֆթալիս, աթլազ. բօնժէ, բօլօնէզ և մուսլէն սուսա, կօշ և քաբմանկէ, թիւլ և վուալ, թաւիշ, ժիլեցուըլինէներ, քօրքթօնէ և վաթկա, Նանզուք և թօռլաթա, սուայէթի, սաթինէթի, ֆրուֆրուի, իսպինաթայի, քրուազէի և տուպլը ֆանի ճոխ մթերք, բէքէ, մուսացու մուարէներ, ըրջազգեստի համար ֆանէլա, ֆանէլա միսօներ, տանթէլ լէզ, շանթիյեր, վալանսիէն և անթրըտէօ, մետաքսեայ կայծոններ, բասսմանթըրի, ամէն տեսակ պրօտըրիներ, մետաքս (double face, moirée, taile) և թաւշեայ ժապաւէններ ֆանթէզի զօրիներ, ևն., ևն.։ 15—3

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

(Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ)

AGENDA INTERNATIONAL (H. MATTEOSIAN)

1903

Թուրքերէն, Հայերէն, Ֆրանսերէն եւ Յունարէն լեզուներով

Նախորդ տարիներէն աւելի ճոխ և աւելի խնամով պատրաստուած

Պարզ լաթակազմ	3 ղրշ.	25 օրինակէն աւելի գնողներուն գոհացուցիչ զեղչ։
Ընտիր լաթակազմ	5 »	
ՈՍԿԵԶՕԾ ՓԱԹԱԿԱԶՄ	8 »	

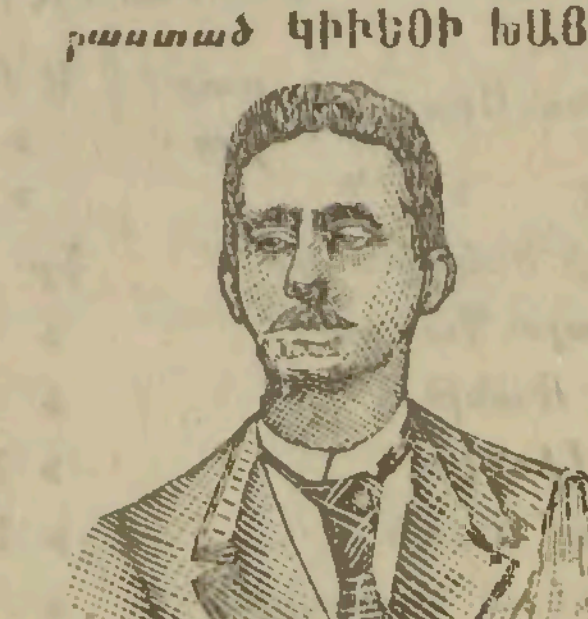
Դիմել հրատարակչին

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ, (ՊԱՅԻԼ ՀԱՆ) ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ուսուցիչի մը նամակը

Թուալէ Օւեսա 1 1900

Պարտական կ՚զգամ զիս երախտագիտութեամբ ծանուցանել ԹԷ, Ձեր պատրաստած ԿԻՒՆՕՒ ԽԱՑԾՂԱՆԸ կատարեալ առողջութիւն պարգեւեց ինծ։ Վատառողջ էի 'ի բնէ, ուսուցչութեան արհեստն ալ վերջին ծայր յոգնեցուցած էր կուրծքս և չորնքչաբթի ու

չաբաթ՝ պարտասած, ոյժէ ինկած տուն կը դառնայի, առանց կարող ըլլալու գէթ բան մը երգել ու ընտանեաց հետ զուարճանալ։ Ինքնիրենս ըսի որ, անգամ մ՚ալ սա ԿԻՒՆՕՒ խայծղանը (գամբրան) փորձեմ, որչափ աղէկ ըրեր եմ, ցաւերով ու տառապանքով այնչափ օրեր անցնելէ ետք, հիմա տուն վերադարձիս ամենաբարձր ձայնով կ՚երգեմ և կը հիանամ առողջութեանս վրայ։

Ձայնս որ միշտ խեղդուկ, խռպոտ կ՚ելլար, հետզհետէ կը բացուի, սոսկալի հազերը որ յաճախ դասաւանդութիւնը կիսատ ձգել կ՚ստիպէին զիս, բոլորովին անհետացած են։ 'Ի բոլոր սրտէ երախտապարտ եմ ձեզ եւ Ձեր խայծղանին, ինծ նման հիւանդներու ծառայած ըլլալու զիտումով, կը խնդրեմ որ այս նամակս հրատարակել հաճիք։

Արդարեւ ամէն ճաշի ժամանակ, գաւաթ մը ջուրի կամ ուրիշ ըմպելիի մը մէջ սուրճի դգալ մը ԿԻՒՆՕՒ ԽԱՑԾՂԱՆ լեցնելով ԻԹԷ խմէք, կարճ ժամանակի մը մէջ կը բժշկուիք ամէնէ յամառ հազերէ հարբուխներէ եւ պռօնչիթներէ։ ԿԻՒՆՕՒ ԽԱՑԾՂԱՆԸ չատ անգամ բուսական առաջացած Թոքախտին ալ առաջքն առնելով կը բժշկէ, որովհետեւ խայծղանը Թոքին մանրէներուն կազմալուծումը կը դադրեցնէ, սպաննելով կազմալուծող վնասակար միքրոպները, որոնք Թոքը ծակ ծակ կ՚ընեն։ Ամէն մարդ գիտէ այս ճշմարտութիւնը։

Եթէ ճշմարիտ ԿՈՒՏՐՕՆ ԿԻՒՆՕՒ տեղ այս կամ այն դեղն առնել առաջարկեն ձեզ, իբր անոր չափ ազդեցիկ, զգուշացէ՛ք, շահամոլութեան համար կ՚ընեն այդպիսի առաջարկներ։ Եթէ կուզէք վերջնականապէս բուժել Ձեր հազը, հարբուխը, անհոգութեան պատճառաւ հինցած պռօնչիթը, կուրծքի ինջուածքը եւ կոկորդի բորբոքումը եւ մինչեւ իսկ դժուարաշնչութիւնն ու բուսական առաջացած Թոքախտը, անպատճառ ԿԻՒՆՕՒ ԽԱՑԾՂԱՆ պահանջեցէք դեղարաններէն։ Այս դեղ Նորվէկիոյ Եղեւինի խայծղանէն կարտադրուի, զոր խայծղանը լուծելի ընելու գիւտի հեղինակը Պ. ԿԻՒՆՕ կը պատրաստէ։

Այս պատճառով իր նման դեղերու ամենաազդեցիկն ու անվրէպ բժշկողն է։ Ձը խաբուելու համար ուշադրութիւն ըրէք շիշերուն վրայի պիտակին որ պէտք է պարունակէ ԿԻՒՆՕ բառը Գաղ. մեծ գիրերով տպուած, ասոր տակը Պ. ԿԻՒՆՕՒ ստորագրութիւնը կարմիր, կանանչ եւ մանիշակագոյն մելանով չեղակի գրուած նոյնպէս հետեւեալ հասցէն Maison Frere, 19, rue Jacob, Paris։

Այս դեղին բժշկութիւնը օրական 20 փարայի կուգայ որ անպատճառ կը բըժշկէ հիւանդը։

Ծան. Անոնք որ խայծղանի ջուրէն չեն ախորժիր, անոր տեղ ամէն ճաշի ժամանակ 2-3 հատ ԿԻՒՆՕՒ ՔԱՓՍՈՒԼ կրնան կլլել, ինչ որ Նորվէկիոյ եղեւիններու խայծղանէն պատրաստուած ըլլալով անոր բուժիչ ազդեցութիւնն ունի եւ կատարելապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, որովհետեւ խայծղանը իրեն օգտակար է ստամոքսին, եւ մարմնոյն կազմուածքը ուրիշ վտանգներու դէմ կը պաշտպանէ։ ԿԻՒՆՕՒ ճշմարիտ քափսուլները ճերմակ են որոնց իւրաքանչիւրին վրայ ԿԻՒՆՕՒ ստորագրութիւնը կայ սեւ գրով։ Թէ ԿԻՒՆՕՒ խայծղանը եւ Թէ քափսուլը ամէն դեղարաններու եւ մթերանոցներու մէջ կը ծախուին։ (2)

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Երուանդ Իւթիւճեան Թղթավաճառատունը հրապարակ հանած է

Օրհաշիւ—Մայրհաշիւ

տոմարի մէկ նոր ձեւ առեւտրական տետրակ մը, որ մեծ ընդունելութիւն գտած է Եւրոպայի մէջ և որ կ՚ներկայացնէ այնպիսի անժխտելի առաւելութիւններ, որ այս տետրակին գործածութիւնն անհրաժեշտ կ՚ընեն ամէն վաճառականի համար։

Այս տետրակին շնորհիւ վաճառականն ամէն առտու իր աչաց առջեւ կ՚ունենայ, բաց ի Օրհաշուի սովորական գործողութիւններէն, իր գնած և ծախած ապրանաց գումարներն և պատրաստ ապրանքը, իր սնտուկին մուտքն և ելքն և պատրաստ դրամը, գանձելի և վճարելի Թղթերը, ըրած զէն կամ շահը, պարտքն և պահանջքը, և ասոնք ամէնքը ո՛ր ժամանակ որ ուզէ գիտնալ մի միայն 5 երկվայրկեանի մէջ։

Այս տետրակը գերազանց հակակշիռ մ՚է սխալներու դէմ, որք կրնան պատահիլ ուրիշ ձեւ տետրակներու մէջ։

Ժամանակէ կխնայէ խնայողութիւն։

Շատ մը տետրակներու պէտք չի մնար երբ այս տետրակը գործածուի։

Այս տետրակն ընտիր Թուղթի վրայ մաքուր կերպով տպուած, հաստափառ կազմով ունի 46×34 սանթիմ մեծութիւն և կ՚ծախուի 100 թերթնոց տետրակը 60 ղրշ., 150 թերթնոցը 80 ղրշ., 200 թերթնոցը 100 ղրշ.

ԵՐՈՒԱՆԴ ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

41, ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ ՓՈՂՈՑ, 41

Գաւառները կ՚ղրկուի քօլի-փօսթալով եթէ փոխարժէքն և քօլի-փօսթալի ծախսը կանխիկ ղրկուի։

Փափաքողաց Թերթ մը իբր նմոյշ ձրի կ՚ղրկուի։

Մեծ զեղչ ամէն տեսակ տետրակներու [illegible]

ՀԱՅՏԸՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Բերա, Մեծ-փողոց, [illegible] Թիւ 471

Ձմռան առթիւ, վաճառատանս մէջ խիստ աժան կ՚ծախուին ֆանէլա, չապիկ, վարագոյրի կերպաս, ճերմակեղէն, բովլուա, [illegible], ծածկոց, [illegible] առարկաներ։ Առանձին կ՚ծախուին 200 կտոր [illegible], վայելուչ, անգլ. ապրանք. 100 կտոր [illegible] և ձմեռուան գեղեցիկ ու տոկուն [illegible]։ [illegible] 20—20

ՏՈՔԹ. Յ. ՌՍԿԵԱՆ

Այս անգամ ի Բանկալթի իր բնակութիւնը փոխած ըլլալով, հաստատուած է Պէյօղլու [illegible] Թիւ 47 տունը, ուր հիւանդ կ՚ընդունի ըստ առաջնոյն։

Չորեքշաբթի օրերը, կէս օրէն յետոյ, ձրի աղքատաց։ 3

Այցելութիւն, ՁՐԻ
Օրինակ, ՁՐԻ
Փորձ, ՁՐԻ
Փնտռտուք, ՁՐԻ

Մեր Վաճառատան սանդ սանդ կը հասնին Հնդկաստանի, Սէյլանի, Չինի և Ճավայի ընտրելագոյն ագարակներէ

ԹԷՅԵՐ

որք մեծ քանակութեամբ կ՚սպառին։ Այս անգամ հասած է համեղութեան [illegible] գոյն թէյեր չատ [illegible] կ՚վաճառուին. տուներու մէջ գործածելու թէյեր չատ խնամով զատուած են որք գոհ կ՚թողուն այցելուները։

Այցելեցէք ԱՒԵՏԻՍ ԱԼԷՄԵԱՆԻ Վաճառատունը, Թահմիզ փողոց, Թիւ 49, Կ. Պոլիս։

Գաւառներու յանձնարարութիւններ կ՚ընդունուին գոհացուցիչ պայմաններով։ 94

قطران حقي اكرم

Goudron Hakki Ekrem

ԿՈՒՐԾՔԻ ՀԱՐԲՈՒԽՆԵՐ

(Գուտրոն [illegible]), եւ հազերն եւ շնչարգելութիւնները դարմանող այս ազդու դեղը մեծապէս գնահատուած է մեր երկրին առաջնակարգ բժիշկներուն մեծ մասին կողմէ և Բժշկական Ժողովին ու Հանրային Առողջապահական վարչութեան կողմէ ընդունուած և վաւերացուած է։ Կ՚ծախուի Պոլսոյ բոլոր դեղորէից մթերանոցներուն և դեղարաններուն մէջ։ Ի Բերա, գլխաւորաբար կ՚ծախուի «Աւստրիա» եւ «Նորման» դեղարաններուն մէջ։

25—2 Հնարիչ

Դեղագործ ՀԱՔՔԸ ԷՖ. ԷՔՐԷՄ

ՆՈՐՏՏԱՅՉԷՐ ԼՈՅՏ NORDDEUTSCHER LLOYD
PAQUEBOT POSTE IMPERIAL ALLEMAND

Նիւ Եորքի գիծ, ուղղակի (Հեպդընթաց)

ՔՐՕՆՓՐԻՆՑ ՎԻԼՀԷԼՄ,	Պրէմէնէ Շէրպուր	4	Նոյմ.
ՔԱՅԶԷՐ ՎԻԼՀԷԼՄ ՏԷՐ ԿՐՕՍԷ,	» »	18	»
ՖՐԻՏՐԻԽ ՏԷՐ ԿՐՕՍԷ,	» »	8	»
ՇԷՄՆԻՑ,	» »	15	»
ՔԱՍՍԷԼ,	» »	22	»
ՖՐԱՆՔՖՈՒՐԴ,	» »	29	»

Աւստրալիոյ գիծ

ԿՐՕՍԷՐ ՔՈՒՐՖՈՒՐՍԹ, Ճենովա—Նաբոլիէ, 18 Նոյմ. և պիտի երթայ Բօյօտ. պօ, Ատէլայտ, Մէլպուրն և Սիտնէյ և Սիտնէյի մէջ Նորտտոյչէր Լոյտի միւս շոգենաւերուն հետ հաղորդակցելով պիտի երթայ Բուինսլէնտ, Նոր Կուինէա, Նաքոսաս, Պապավիա և Սինկաբուր։

Պրէմէն—Պալթիմօրի գիծ, ուղղակի

ՔԷՕԼՆ, Պրէմէնէ Պալթիմօր, 6 Նոյմ.

ՇԹՈՒԹԿԱՐՏ » » 20 Նոյմ.

Պրէմէն—Կալվէսթընի գիծ

ՇԷՄՆԻՑ, Պրէմէնէ, 15 Նոյմ.

Պրէմէն—Բռազիլի գիծ

ՄԱՆՑ, Պրէմէնէ Հավանա, Սիէնֆուէկօ, Մանզանիլ և Քուպա պիտի երթայ 14 Նոյ.

Պրէմէն—Պլադայի գիծ

Պիտի հանդիպի Բէրնամպուքօ, Պահիա, Ռիօ Ժանէյրօ և Սանդօս.

ԱԽԷՆ, Պրէմէնէ Միդվօ, 15 Նոյմ.

ՊՕՆ » 29 »

Պրէմէն—Լաբլադայի գիծ

ՊՖԱԼՑ, Պրէմէնէ, 8 Նոյմ. և պիտի երթայ Մոնդէվիտէօ և Պուէնոս Այրէս.

ՆՕՐՏԷՐՆԷՅ, » 22 » » » » » » »

Մայրցամաք Արեւելքի գիծ

ՊՐԻՆՍԻՍ ԻՐԷՆԷ Համպուրկէ Նոյմ. 13ին և ՏԱՐՄՇՏԱՏ Պրէմէնէ. Նոյմ. 26ին պիտի երթան Քօլօմպօ, Բէնանկ, Սինկաբուր, Հօնկքօնկ, Շանկայ, Նակազաքի, Հիօկօ և Եօքոհամա։

Մայր. Արեւելքի գիծ, միայն ապրանքներու համար։

ՆՈՒՐԷՆՊԷՐԿ, Պրէմէնէ Նոյմ. 13ին և պիտի երթայ Բօրդ Սաիտ, Բէնանկ, Սինկաբուր, Հօնկքօնկ, Շանկայ, Ճաբոն և փոխադարձաբար։

Ճենովա—Նաբոլի—Նիւ Եորքի գիծ

ԼԱՆ, Ճենովայէ Նաբոլի Նոյմ. 19ին, Նիւ Եորք երթալու համար։

Պիտի ընդունի ապրանք և ուղեւոր վերոյիշեալ նաւահանգիստներուն համար։ Աւելի տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Գործակալներուն

Կ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ ԵՒ Ժ. ՏԷՔՈՒԱՆ

Կալաթա, Գարաքէօյ, Նէֆ խան Nº 21

Ծան.—Գործակալներն յանձնառու կ՚ըլլան ապրանքներն ուղղակի Կ. Պոլսէն փոխադրել յիշեալ նաւահանգիստներէն մին։

ԳԵՐՄԱՆԵՒԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆՈՐ ԳԻԾ

HAMBOURG—AMERICA եւ DEUTSCHE LEVANTE LINIE

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՆԵՒ-ԵՈՐՔԻ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԻՋԵՒ ՀԱՍՏԱՏԱԾ ՆՈՐ ԳԻԾԸ

«Սիսիլիա» Նիւ Եորքէ կ՚սպասուի Պոլիս Հոկտ. 25ին. վերադարձ Նոյմ. 8ին.
«Ծօրճիա» » » » Նոյմ. 23ին. » Դեկտ. 8ին.

Նիւ-Եորքէ մեկնելով պիտի հանդիպին Մալթա, Պոլիս, Նովորոսիսք և Օտեսա։ Վերադարձին՝ Պոլիս, Մարմարայի եզերքները, Զմիւռնիա, Բիրէա, Բաթրաս, Մալթա, Ալճերիա և Նիւ-Եորք։ Նպաստաւոր պայմաններով բեռ և ճամբորդ կ՚ընդունին համայն Միացեալ Նահանգաց համար։

Deutsche Levante Linie Ընկերութիւնը բաց է սոյն գծէն, Արեւելից կողմը կ՚ղրկէ իր շոգենաւերը կանոնաւոր կերպիւ, ամէն 8—10 օրն անգամ մը Համպուրկէ, ամէն 15 օրն անգամ մը Անվէրսէ, և ամիսն անգամ մը Նիւքասըլէ և Ռօթէրտամէ, Զմիւռնիոյ, Պոլսոյ և Սեւ Ծովի համար։

Therapia, Stamboul և Pera շոգենաւք ճամբորդաց համար ընդարձակ սրահ, Ա. կարգի սենեակ, ելեկտրական լոյս, բժիշկ և նուագախումբ ունին։

Համպուրկէ և Անվէրսէ կ՚սպասուին «Թասոս» Հոկտ. 17ին, «Բարոս» 23ին, «Բերա» Նոյմ. 2ին, «Բիրկոս» 1ին, «Բիլոս» 11ին, «Լէրոս» 12ին.

Վերադարձ «Վոլոս» Հոկտ. 23ին, «Թինոս» 25ին, «Թէրապիա» 29ին, «Սքիրոս» 30ին։

Դիմել մանրամասնութեանց համար, իրենց Գործակատարին ի Պանտրմա։

Յ. Ս. ՄԻՍԻՐԵԱՆ և Ընկ.

Հեռագիր. Missirian Panderma H. S. Missirian et Cie

WESTERN ASSURANCE COMPANY

ՈՒԷՍԹԸՐՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ԹՈՐՈՆԹՕ ԵՒ Ի ԼՈՆՏՈՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1851 ԻՆ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՑԱՏՈՒԿ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎԸ

Գանձատուն դրամ եւ տարեկան հասոյթ Անգլ. Ոսկի 1,250,000

Հիմնուելէն ի վեր հատուցած վնասները Անգլ. Ոսկի 6,000,000

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ Ի ԼՈՆՏՈՆ

ԱՊԷՐՏԻՆԻ ԿՈՄՍ G. C. M. G. (Նախագահ)
ՍԸՐ ՃՈՆ ՔԷՆՆԷՒՈՒԷՑ Bart. M. P.
ՄՐ. ՃԷՅՄՍ ՍԹԻՎԸՆՍԸՆ (Կրանհամ եւ Ընկ. Լոնտոն)

Ուէսդըրն Ընկերութիւնը՝

1° Հրդեհի դէմ ամեն կողմէ գործեր կ՚ապահովագրէ առանց բացառութեան և էն նպաստաւոր պայմաններով.
2° Վնասները տեղւոյն վրայ կ՚հատուցանէ անմիջապէս և առատաձեռնութեամբ.
3° Իր վճարեալ դրամագլխին մեծութեամբն ի վիճակի է անգլ. ամենամեծ ընկերութեանց համահաւասար հակոյ ֆոնտերէ ապահովագրելու։

Ընկերութեան դրամատունն է Պանք օֆ Մօնթրէալ Լոնտոն

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Պոլիս, Գալաթա, Անատոլու խան 20, 21, 22

Յ. Գ. Գաւառներուն մէջ [illegible] գործակալներ կ՚ընտրուին։

ԻՆՉ ԿԸՐՑԵՄ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսուան ըլլան մայրերը անոնց լաւ սննդարար ուտելիք գտնելու հետամուտ կ՚ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, բայց որովհետեւ մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կ՚դառնայ տղաք ուժովցնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամենէն հռչակաւոր բժիշկը Տքթ. Ֆալիէռ նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու քննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ անուամբ, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի Բժշկական Համալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը չօքօլաի պէս խիստ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սննդարար ու կազդուրիչ, մայրական կաթին կրկին անգամը սընունդ կ՚պարունակէ, զոր ուտող տղաք կ՚սնանին, կ՚ուժովնան, կ՚աճին կ՚կազդուրին, չուտով ոտքի կ՚ելլեն և առանց հիւանդանալու ակռայ կ՚հանեն։

Հազարաւոր օրինակներ կ՚ապացուցանեն որ Ֆոսֆաթին Ֆալիէռով մեծցող տղաք, քաջողջ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

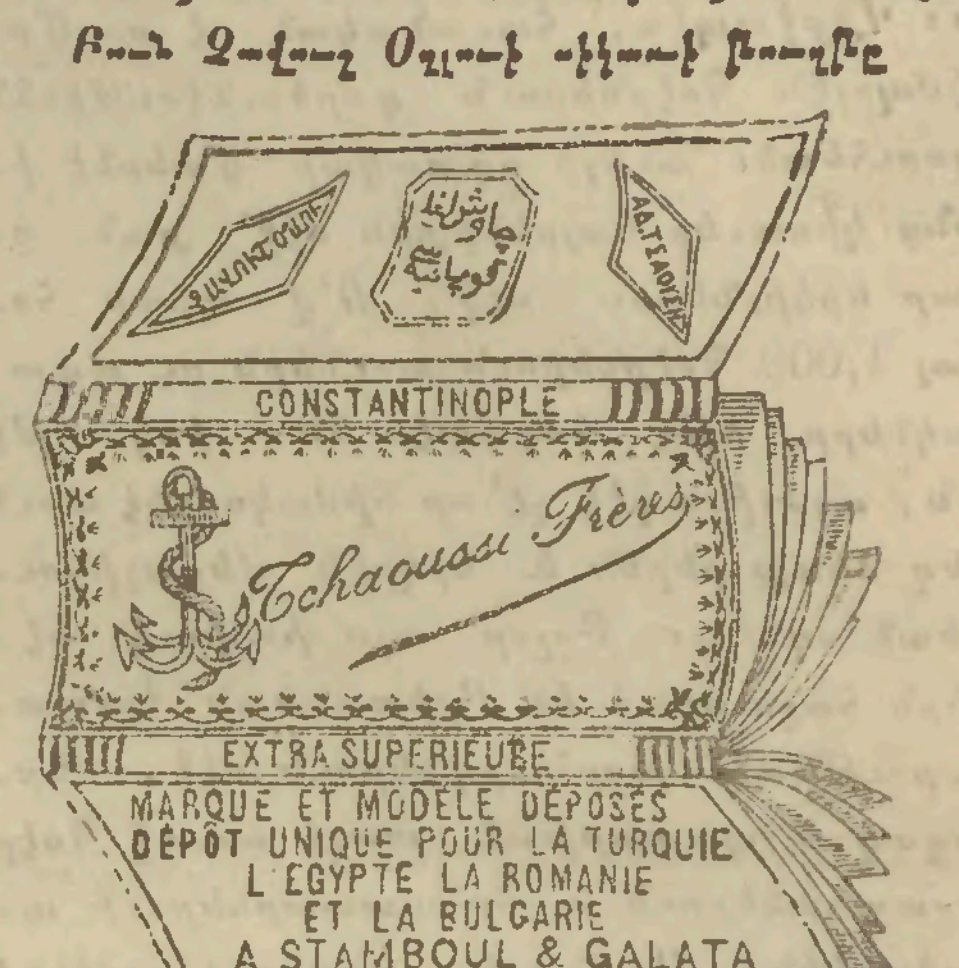
Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճանի ոյժ, սնունդ և կորով կուտայ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ. 26—1

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ՈՐՆ Է ԵՒ ՈՒՐ ԿԱՐԵԼԻ Է ԳՏՆԵԼ

Բուն Չաւուշ Օղլու սիկառի Թուղթը

Պոլիս, ծխախոտի մաքսատան փողոցը, 14 Թիւ վաճառատան տէրը, առանց իրաւունք մ՚ունենալու, Չավուշ Օղլուի խարսխանիշ մարքայով սիկառի Թուղթը ծախելուն համար, բողոք տրուած է ձեռնհաս դատարանին և միւս կողմէ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն «Երկին խարիսխ» վաճառանիշը գործածելու արտօնութիւն առնուած է։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է դիմել Պոլիս, Ալաճա-Համամ, Ճէլալ խան, Թիւ 24 վաճառատունը, և ուշադրութիւն ընել «Երկին խարիսխ» վաճառանիշին և 24 Թիւին։ 112

ԽԱՃԻՆԷՐ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խաճինէի Խասսայի Շահանէնէ միւպայեա օլունաճագ 65 Ֆըլը միւթէնէվվի նուեվէրօ չինկօ իլէ 320 գանդալ գուրշունի պօրուսըն միւնագասասընա պաշլանըլաճաղընտան իթթա Թալիպ օլանլարըն Թէքլիֆնամէ ազչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէլերի մուսթասհապէն Խաղինէի ճէլիլէի միւլքիւրիէյէ հաճա կէլմէլերի իլան օլունուր։

22 Թըշրինի էվվէլ 318 3—3

Խաղինէի Խասսայի Շահանէնէ միւպայեա օլունաճագ 13,000 աթիգ զըհէ չըրանըն մահը հըլը բուտինին 24ինճի կիւնիւ գարարը էվվէլի վէ 27ինճի բազար կիւնիւ 100ատէ 3 թէնզիլի պիլ գապալը իհալէի գաթիէսի իճրա օլունաճաղընտան իթթա Թալիպ օլանլարըն Թէքլիֆնամէ ազչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէլերի մուսթասհապէն Ճօմա սաաթ 10ա գատար Խաղինէի միւլքիւրիէյէ հաճա կէլմէլերի իլան օլունուր։ 3—2

23 Թըշրինի էվվէլ 318

ՆԱՄԱԿԻ ԽՈՆՈՑ ԿԱՄ ԶՕՆՈՑ ԲՈՒԼ

— և ո՛չ Թէ Սենէթի կամ Իմբօնթէի բուլ— ղրկել կ՚խնդրուի անոնցմէ որք փոքր գումարներու համար Նախամեծար կ՚սեպեն տակաւին բուլ ղրկել ապահովագրեալ Նամակաւ։ Բուլէն զատ ուրիշ բուլեր մնասով կը ծախուին, և տարբերութիւնն առաքողը կ՚տուժէ ի հարկէ։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՑ

Կ. Պոլիս, Nº 23, 25, Պաղը Ալի Ճատտէսի

ՊԱՅՄԱՆՔ ''ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ,,Ի

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	6 Մեճ.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ »	3 »
ԵՌԱՄՍԵԱՅ »	1 ½ »
ՋՆՋՔԵ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ	20 Փր.
ԱՄՍԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	
Բուդ լոքալով	12 ղրշ.
ՏԱՐԵԿԱՆ » » »	3 Մեճ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ	36 Ֆր.
» ՎԵՑԱՄ. 18 ԵՌԱՄՍ.	9 Ֆր.

ԱՆԳԼ. ԼԻՐԱ 119 ղրշ. — 20 ՖՐ.ՆՈՑ 94 ½ ղրշ. — ՔՐԻՄԻՑ 55 ղրշ.

Նոյն պայմանք Կ. Պոլսոյ եւ Գաւառի համար։ ՄԻՇՏ ԿԱՆԽԻԿ

Թղթատարութիւնը՝ մեր վրայ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (127)

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՈՆԹԷՓԷՆ

ԴՐԱՄԻՆ ՁՈՀԵՐԸ

ԳԻՐՔ Բ.

ՀԷՔՏՈՐ ԻՇԽԱՆՆ ԵՒ ԱՆՄԵՂ ԿՈՅՍԸ

ԼԹ.

—Է՛, իրաւունք ունէի՞, հարցուց Տիկին տը Շաւլէն որ հեչտալի հաճոյք մը կ՚զգար Ատրիէնի ակներեւ սքանչացումէն։ Գեղեցիկ չէ՞ Ռօժէն։

—Օ՛հ, այո՛, չատ գեղեցիկ։ Այսքան գեղեցիկ երիտասարդ մը տեսած չէի երբեք։ Ձեզ կ՚նմանի, Տիկին։ Ձեր աչքերն ու ձեր ժպիտն ունի։ Ճակատը ճիշտ ձերինին կ՚նմանի ուր մազերը կ՚ճառագայթէ։ Ձեզի պէս բարի ըլլալու է։

—Ոսկի սիրտ մ՚ունի, պոռաց Դքսուհին. ... չակերտ(?)ք, լաւ հասկցաք Ռօժէն, և ասոր համար աւելի պիտի սիրեմ ձեզ։

Եւ ժամն տը Շաւլէն, Ատրիէնը Թեւերուն մէջ առնելով, քանիցս համբուրեց անոր ճակատը գրեԹէ մայրական գեղումով մը և ցած բայց որոշ ձայնով մը մըրմռաց.—ԵԹէ կարենայի օր մը աղջիկս անուանել ձեզ...։

Ատրիէն ցնցուեցաւ։ Ցանկարծական գաղափար մ՚անցաւ մտքէն.—Ե՛ս, Տիկին, ես՝ ձեր աղջի՛կը։

—Անչուշտ։

—Ի՞նչ կ՚ըսէք, Տիկին։

—Կ՚ըսեմ Թէ իմ ամէնէն սիրելի երազս պիտի իրականանայ։

—Բայց անկարելի՛ է։

—Ինչո՞ւ։ Բոլոր նստեցէք, Ատրիէ՛ն, և խօսինք։

Խ.

—Բաւն տարու էք, սիրեցեալ Ատրիէնս, չարունակեց Տիկին տը Շաւլէն։ Աս այն տարիքն է ուր մարդ իր ճակատագիրը կ՚որոշէ։ Ձեր գիրքին առերեւոյԹ ստորնութիւնը ցաւ կ՚պատճառէ ինծի։ Ժամանակ է որ ամէնուն աչքին ըլլաք նոյն Կոմս տը Լամոնի աղջիկը։ Պէտք է որ ձեր ապագան որոշուի։

—Իմ ապագաս, ընդմիջեց Ատրիէն Դքսուհիին ձեռքն համբուրելով, միշտ ձեր քով միալն է։

—Այո՛, գիտեմ Թէ խորունկ սէր ունիք։ Վստահ եմ ձեր անսահման անձնուիրութեան վրայ, պատասխանեց ժամն։ Ասոր համար է որ կ՚խօսիմ ձեզ հետ, ինչպէս պիտի խօսէի զաւկիս հետ։ Դուք կը պատկանիք ընտանիքի մը որ նըրանն Ֆրանսայի ամենահին անուններէն մին կը կրեր։ Լամոններու ազնուականութիւնը Շաւլէնի ազնուականութեան կ՚հաւասարի։ Կայսերական արքունիքին ազատ էի. ԵԹէ չըլլայէ ըլլար, կ՚ըսէիք ինծի։ Ռօժէ, չատ չըչած, պիտի դառնայ։ Պիտի տեսնէք, պիտի ճանչնաք և պիտի գատէք։ ԵԹէ Աստուած կամենայ որ սիրէ ձեզ և ԵԹէ դուք ալ համակրիք անոր, պիտի ըսեմ ձեզ.—Ատրիէն, սիրեցեա՛լ Ատրիէն, կ՚ուզէ՞ք աղջիկս ըլլալ։

Ատրիէն ծունկի եկաւ անկողնին առջեւ։

—Ա՛հ, Տիկին, ըսաւ դողդոջուն ձայնով մը, ձեր զաւկին կի՛ն ըլլա՛լ և ձեզ մա՛յր անուանել, որ արդէն ձեզ կ՚պատկանի իմ հոգւոյս մէջ, երջանկութիւն մ՚է զոր չեմ համարձակիր երազել։ Բայց աղէկ մտածեցէ՛ք։ Աղքատ եմ։

—Ի՞նչ փոյԹ։ Ռօժէ ձեր երկուքին բաւելու չափ հարուստ է։ Պիտի գրեմ իրեն և տարտամօրէն պիտի հասկցնեմ խորհուրդներս և յոյսերս։ Մ. տը Շաւլէն, որուն չեմ ուզեր տակաւին խօսիլ այս սիրուն երազիս վրայ, պիտի հաւանի իմ խորհուրդիս։ Համոզուած եմ Թէ ինքն իսկ պիտի քաջալերէ զիս այս որոշմանս մէջ։

Դուքսը, որ ննջասենեակին դուռը բանալու վրայ էր, իմացաւ այս վերջին խօսքերը.—Ի՞նչ որոշում է ադ, սիրեցեա՛լ ժամն, հարցուց։ Արդէն խօսեցաք ինծ ձեր մէկ գիտաւորութեան վրայ որ կ՚հասուննար ձեր մտքին մէջ։ Այսօր պիտի չըսէ՞ք ինծի Թէ խնդիրն ի՛նչ բանի վրայ է։

Ատրիէն Դքսուհիին պատասխանին կ՚սպասէր սարսռալով։ Այս պատասխանին կախում պիտի ունենար իր ապագան և Բիէռ Ռէժօնի յղացած ծրագիրներուն յաջողութիւնը։ Տիկին տը Շաւլէն ըսաւ ժպտելով.—Համբերութի՛ւն, բարեկա՛մս։ Պիտի ըսեմ, բայց ո՛չ հիմա։ Վստահութիւն ունեցէք իմ վրաս և խորհեցէք որ Ատրիէնի երջանկութեան համար կ՚աշխատիմ։

Համրի չաղեց.—Ատրիէնի երջանկութիւնը, կ՚ըսէր ինքնիրենս։ Իմս է ան և միայն ինծ կ՚վերաբերի անոր երջանկութիւնն ապահովելու գործը։

Ապարանք դառնալէն ի վեր, Մ. տը Շաւլէն սիրոյ խօսք մ՚ուղղած չէր աղջկան։ Միայն իր ակնարկները սէր կ՚յայտնէին։ Ինքզինք կ՚բռնէր, բայց լռութիւնն աւելի կ՚գրգռէր իր կիրքը։ Կնոջն արտասանած սա երկու բառերը.—«Ատրիէնի երջանկութիւնը»—անձկութիւն պատճառեցին իրեն։ Կ՚ուզէր գիտնալ Թէ Օր. տը Լամոնի տեղեկութիւն ունի՞ Դքսուհիին գաղտնիքէն։ Առիթ փնտռեց վայրկեան մ՚առանձին գտնուելու Ատրիէնի հետ։ Այդ առիթը ներկայացած ըլլալով, օգուտ քաղեց։—Այն ցաւալի տեսարանէն ետքը, ուր կա՛մքս յաղթել տալու համար պարտաւորեցայ ապարանքէն մեկնիլ, մրմռաց յուզումէն դողդղացող ձայնով մը, խօսքը չըրի ձեզ կ՚խանգիս ամէնէն երջանիկ, ամէնէն օրհնեալ ժամուն վրայ ուր ըսիք Թէ օր մը Թերեւս պիտի սիրէք զիս։

—Տէր Դուքս, պատասխանեց աղջիկը, երեւակայական կարծրութիւն մը ծածկելու համար երեսը ձեռքերուն մէջ առնելով, կը պաղատիմ, մի՛ յիշեցնէք ինծ այս անխոհեմ խօսքերն որոց յիշատակն իսկ ջնջել կ՚ուզեմ։

—Պէտք է ընդհակառակն յիշէք, ըսաւ Դուքսը, պէտք է չմոռնաք ԵԹէ ոչ սիրոյ գէԹ կարեկցութեան համար։ Ձեր անտարբերութիւնն իմ մահս պիտի ըլլայ։ Ցոյն է միայն որ ոյժ կուտայ ինծի։ Արդ, այս առաւելին ի վեր մտատանջութեան մէջ եմ։ Դքսուհին ըսաւ որ ձեր երջանկութեան կ՚աշխատի։ Այս կարծեցեալ երջանկութիւնը կ՚սարսափեցնէ զիս։ Կինս կ՚ուզէ ամուսնացնել ձեզ։

—Զի՛ս ամուսնացնե՛լ, պոռաց Պլանչ սքանչելապէս կեղծուած զարմանքով մը։

—Դքսուհին ձեզ բան մը չըսա՞ւ ձեր ապագային համար իր գիտաւորութեան վրայ։

—Երբե՛ք։

—Կարելի՛ է, հաւանակա՛ն է։

—Տիկին Դքսուհին տարտամ խօսքեր միայն ըրաւ, և չԹողուց որ մտքինն հասկնամ։

—Իրա՞ւ։

—Կ՚երդնում։

—Ուրեմն կ՚հաւատամ, կ՚ուզեմ հաւատալ։ Գիտէ՞ք, Ատրիէ՛ն, ամէն բանէ կ՚վախնամ և մտահոգութեան մէջ կ՚իյնամ։ Այնքա՛ն կ՚սիրեմ ձեզ։

Ատրիէն ձեռքերը միացուց և յուզեալ ձայնով մ՚ըսաւ.—Կ՚պաղատիմ, Տէր Դուքս, այնպէս մի՛ խօսէք ինծի։ Ձեզ կրնար այդպիսի լեզու մը լսել։

Համրի տը Շաւլէն տժգունեցաւ։—Ա՛հ, ըսաւ սիրտը լեցնելով, չէք սիրեր զիս, ու երբեք պիտի չսիրէք։

Բիէռ Ռաոնլի աղջիկը, իբր առաջնակարգ կատակերգուհի, ինչպէս էր արդէն, միջոց գտաւ ճշմարիտ արցունքներ Թափելու։ Վայրկեանէ մը դէմքն արցունքներով ողողուեցաւ։—Է՛հ, վայրկեա՛նն է զիս հարցաքննելու, ըսաւ։ Ինչպէ՞ս կրնամ պատասխանել ձեզ երբ ես ալ չեմ գիտեր Թէ ի՛նչ կ՚անցնի—Հոգիիս մէջ։ Իմ պարտաւորութիւնս չէ՞ բոլոր ոյժովս պայքարիլ։ Երբ կ՚ֆանտեմ բարի ու գորովալից Դքսուհիին առջեւ, որ մօր մը պէս կը սիրէ զիս, կ՚զգամ որ մեղսապարտ զգացում մը ներշնչած եմ ձեզ։ Աստուած գիտէ որ անմեղ եմ, և սակայն կ՚տոկամ, իբր Թէ յանցաւոր եղած ըլլայի։

—Ատրիէ՛ն, Ատրիէ՛ն, մրմռաց Դուքսը, գԹացէք անոր զոր խենԹ դարձուցիք և որ չուզեր իր խենԹութենէն բուժուիլ։ Բնազդումս կ՚ծանուցանէ ինծ Թէ Դքսուհիին միտքը դրած է իրարմէ բաժնել մեզ, ամուսնի մը Թեւերուն մէջ նետելով ձեզ։ Անոր յղացած ծրագիրն անգործադրելի ձգելու համար մէկ միջոց միայն ունիք։

—Ո՞րն է։

—Իմս ըլլալ։

Ատրիէն երկու քայլ ետ գնաց, պաղ, գոռոզ, աչքերն արհամարհանքով և բարկութեամբ լեցուն։—ԵԹէ ա՛դ է ձեր սէրը, ինչպէ՞ս կ՚բացատրէք ձեր արհամարհանքը, ըսաւ։

Մ. տը Շաւլէն ծունկի եկաւ։—Նախատեցէ՛ք զիս, ներեցէ՛ք, ըսաւ։ Կ՚կրկնեմ Թէ խելքս գլուխս չէ։ Արիւնս կ՚եռի երակներուս մէջ։ Ձեր գեղեցկութիւնը կը գինովցնէ զիս։ Ներեցէ՛ք, ներեցէ՛ք։

Դուքսն իր դողդոջուն ձեռքերն երկնցուց Ատրիէնի, որ բռնեց և իր ձեռքերուն մէջ սեղմեց փափկութեամբ։ Համրի բոլոր մարմինովը ցնցուեցաւ։ Բոցավառ ամպ մ՚անցաւ ցնցած ծերունիի խռովեալ աչքերուն առջեւէն։—Կ՚ներեմ, բայց այլ եւս մի՛ մեղանչէք, ըսաւ Ատրիէն կէս մը ժըպտելով, իբրեւ արհեստը լմնցուցած կատակերգուհի մը։ Ոտք ելէք, Տ. Դուքս, և մի՛ մոռնաք այլ եւս Թէ ազատ չէք։

—Երբ ազատ ըլլամ, պատասխանեց Մ. տը Շաւլէն խուլ ձայնով, Դքսուհի պիտի ըլլաք։

Եւ առանց գլուխն ասդին դարձնելու, հեռացաւ գնաց դողդոջուն քայլերով։

—Դքսուհի՛..., կ՚մտածէր Ատրիէն առանձին մնալուն պէս, Դքսուհի այս ծերունիին հետ։ Ռօժէ երիտասարդ է, գեղեցիկ է, և ինք ալ Դուքս պիտի ըլլայ օր մը։

(Շար.)

Թարգմ. Ժ. ՇԻՐԱԿԱՑԻ